

متوسط مدت بارداری در زایمان‌های خودبخودی در بیمارستان‌های دانشگاهی اهواز در سال ۱۳۸۶

دکتر مؤگان براتی^{*}، دکتر فریده مرمضی^۱، دکتر سارا مسیحی^۱، دکتر ناهید شهبازیان^۱

خلاصه

مقدمه: تعیین دقیق سن حاملگی در نحوه برخورد با بیمار و تصمیم‌گیری برای ختم بارداری نقش مهمی را ایفا می‌کند. یکی از راه‌های تعیین سن حاملگی کاربرد قانون Neagle می‌باشد که طول مدت بارداری را ۲۸۰ روز از اولین روز آخرین دوره قاعدگی (LMP) ذکر می‌کند. بر اساس تحقیقات انجام شده در دانشگاه اهواز، طول مدت بارداری در خانم‌های نخست‌زا ۲۸۸ روز و در خانم‌های چندزا ۲۸۳ روز از زمان LMP ذکر شده است و در دانشگاه آکسفورد طول مدت بارداری تحت تأثیر عواملی از قبیل سن، تعداد زایمان و برخی بیماری‌ها و عادات شخصی ذکر شده است. هدف از انجام این مطالعه بررسی مدت بارداری در زائوهای مراجعه‌کننده به بیمارستان‌های دانشگاهی اهواز بود.

روش: در این مطالعه گذشته‌نگر از بین زائوهای مراجعه‌کننده به بیمارستان‌های دانشگاهی اهواز در سال ۱۳۸۶ تعداد ۶۸۹ خانم نخست‌زا و ۷۷۴ خانم چندزا با LMP مشخص برای تعیین دقیق طول مدت بارداری انتخاب و داده‌ها با استفاده از T-test تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: متوسط طول مدت بارداری در خانم‌های نخست‌زا ۲۷۳/۱۷ و در خانم‌های چندزا ۲۷۴/۳۱ روز (در مجموع هر دو گروه ۲۷۳/۷۷ روز) محاسبه شد. همچنین با سونوگرافی زیر ۲۶ هفته، طول مدت بارداری به طور متوسط ۲۷۰/۰۷ روز محاسبه شد. تعداد زایمان‌ها با طول مدت بارداری از نظر آماری ارتباط معنی‌داری نداشت. هم‌چنین طول مدت حاملگی بر اساس سونوگرافی زیر ۲۶ هفته با LMP ارتباط معنی‌داری نداشت و تعداد زایمان‌ها نیز روی آن مؤثر نبود.

نتیجه‌گیری: به طور کلی طول متوسط مدت بارداری در بیماران مراجعه‌کننده در مقایسه با قانون نگل و منابع به طور معنی‌داری کمتر بود.

واژه‌های کلیدی: مدت حاملگی، زایمان خودبخودی، قانون نگل

۱-استادیار گروه زنان، دانشگاه علوم پزشکی اهواز

* نویسنده مسؤول، آدرس: بخش زنان، بیمارستان امام خمینی، خیابان آزادگان، اهواز ● آدرس پست الکترونیک: brati_m@yahoo.com

دریافت مقاله اصلاح شده: ۱۳۸۷/۸/۱۱ پذیرش مقاله: ۱۳۸۷/۸/۱۵

مقدمه

تعیین دقیق سن حاملگی در نحوه برخورد با بیمار و تصمیم‌گیری در مورد ختم بارداری نقش مهمی را ایفا می‌کند. طبق قانون Naegele برای تخمین زمان زایمان ۳ ماه از تاریخ اولین روز آخرین دوره قاعدگی (LMP: Last Menstrual Period) کم و ۷ روز به آن اضافه می‌شود (۱). در مورد خانم‌هایی که تاریخ LMP خود را به خاطر ندارند، اخیراً قرص ضد بارداری خوراکی را قطع کرده‌اند و یا سیکل‌های آنها بدون تخمک‌گذاری است، LMP کمتر می‌تواند مفید باشد که در این موارد سونوگرافی بسیار کمک کننده است (۲،۳). در اوایل سه ماهه دوم، سن تخمینی حاملگی توسط سونوگرافی با سن واقعی در حد یک هفته اختلاف دارد. پس از هفته ۲۶ حاملگی تمام اندازه‌گیری‌ها دقت کمتری برای تعیین سن حاملگی دارند (۱).

هرگونه اختلاف بارز و آشکار در نتایج حاصل از اندازه‌گیری‌ها بیانگر این دو حالت است که یا اطلاعات مربوط به تاریخ LMP دقیق نیست یا حاملگی شکست خورده است (۴).

در یک بررسی تعداد روزهای بارداری طولانی‌تر از قانون Naegele و متأثر از تعداد زایمان‌ها گزارش شده است. در تحقیق فوق تعداد روزهای بارداری بر اساس LMP در خانم‌های نخست‌زا ۲۸۸ روز و در خانم‌های چندزا ۲۸۳ روز ذکر و توصیه شده به جای عدد ۷ در قانون Naegele برای خانم‌های نخست‌زا ۱۵ روز و برای خانم‌های چندزا ۱۰ روز به LMP اضافه شود (۲).

هدف از انجام مطالعه حاضر بررسی طول مدت بارداری و ارتباط آن با تعداد زایمان‌های بیمارانی بود. از آن جا که به نظر می‌رسید سن حاملگی در خانم‌های باردار مراجعه کننده به بیمارستان‌های رازی و امام خمینی (ره) در اهواز کوتاه‌تر از تعداد ذکر شده در کتب مرجع است و در نتیجه حاملگی‌ها زودتر از موقع دچار عوارضی نظیر دفع مکنونیوم

می‌شوند، در نتیجه در این مطالعه بر آن شدیم با بررسی طول مدت حاملگی در خانم‌های زائوی مراجعه کننده به این دو مرکز از میزان واقعی طول مدت حاملگی در بیمارانی جامعه خود مطلع شویم.

روش بررسی

برای انجام این مطالعه گذشته‌نگر از یکم فروردین ماه تا بیست و نهم اسفند ماه سال ۱۳۸۶ از بین کل زائوهای مراجعه کننده به بیمارستان‌های امام خمینی (ره) و رازی اهواز زائوهای با LMP مشخص انتخاب و اطلاعات مورد نیاز آنان در یک فرم جمع‌آوری گردید. اطلاعات شامل نام بیمار، سن، تعداد حاملگی و زایمان، LMP، سن حاملگی بر اساس LMP، سن حاملگی بر اساس سونوگرافی، تاریخ تقریبی زایمان و تعداد روزهای بارداری بودند. در مجموع تعداد ۱۴۶۳ نمونه بررسی شدند. برای بررسی تأثیر تعداد زایمان‌ها بر طول مدت بارداری، طول متوسط بارداری در خانم‌های شکم اول و خانم‌های چندزا جداگانه حساب شد. علاوه بر این در نمونه‌هایی که سونوگرافی در سنین پایین حاملگی (زیر ۲۶ هفته) انجام شده بود با LMP بیمارانی مورد بررسی و مقایسه قرار گرفت. آنالیز داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS انجام شد.

نتایج

متوسط طول بارداری بر اساس LMP و بدون در نظر گرفتن تعداد زایمان‌ها در کل ۱۴۶۳ زایمان، ۲۷۳/۷۷ روز محاسبه گردید. کوتاه‌ترین طول مدت حاملگی ۱۶۸ روز و بیشترین طول مدت حاملگی ۳۰۸ روز به دست آمد. با توجه به جدول ۱ ملاحظه می‌گردد که متوسط مدت بارداری در ۶۸۹ نفر نخست‌زا ۲۷۳/۱۷ روز و در چندزها ۲۷۴/۳۱ روز می‌باشد.

متوسط مدت بارداری بر اساس سونوگرافی زیر ۲۶ هفته در ۷۱ خانم نخست‌زا ۲۷۱/۲۱ روز و در ۷۴ خانم چندزا

جدول ۱: متوسط مدت بارداری بر اساس سونوگرافی زیر ۲۶ هفته و LMP در جمعیت مورد مطالعه

سونوگرافی زیر ۲۶ هفته		LMP		شاخص اندازه‌گیری	تعداد زایمان‌ها
متوسط مدت بارداری (روز)	تعداد (نفر)	متوسط مدت بارداری (روز)	تعداد (نفر)		
۲۷۱/۲۱	۷۱	۲۷۳/۱۷	۶۸۹		نخست‌زا
۲۶۸/۹۸	۷۴	۲۷۴/۳۱	۷۷۴		چندزا
۱۴۵		۱۴۶۳			جمع
۲۷۰/۰۷		۲۷۳/۷۷			متوسط مدت بارداری (روز)

متوسط طول مدت بارداری محاسبه شده بر اساس سونوگرافی زیر ۲۶ هفته و LMP در بیماران مورد مطالعه اختلاف معنی‌داری از نظر آماری نداشت ($P > 0/05$). طول مدت بارداری در خانم‌های باردار بر اساس سونوگرافی و LMP در جمعیت معادل ۱۴۵ نفر تقریباً مشابه و از نظر آماری اختلاف معنی‌داری بین آنها وجود نداشت ($P > 0/05$).

بنابر این سونوگرافی زیر ۲۶ هفته با توجه به این که در جامعه ما که عده زیادی از خانم‌ها تاریخ LMP خود را به خاطر ندارند به طور مفیدی قابل استفاده خواهد بود. در یک مطالعه که در سال ۲۰۰۵ در آمریکا انجام شد مشخص گردید که تعیین طول مدت حاملگی توسط سونوگرافی از LMP بهتر است (۵). این مطلب با مطالعه اخیر هماهنگی دارد. در مطالعه دیگری که در دانمارک در سال ۲۰۰۶ به عمل آمد مشخص شد که در خانم‌های حامله‌ای که در سه ماهه اول سونوگرافی شده بودند سه ماهه دوم بهترین روش برای تشخیص زمان زایمان، سونوگرافی است (۶). این مطلب نیز با مطالعه اخیر هماهنگی دارد. همچنین در مطالعه دیگری که در سال ۲۰۰۵ در هند انجام شد مشخص گردید که تعیین سن حاملگی توسط سونوگرافی دقیق‌تر از تاریخچه عادت ماهانه است (۷). این یافته با مطالعه به عمل آمده هماهنگی دارد.

۲۶۸/۹۸ روز محاسبه و سپس مقایسه بین طول مدت بارداری بر اساس سونوگرافی و LMP انجام شد. رابطه بین تعداد زایمان و مدت بارداری در جدول ۱ نشان داده شده است.

بحث

طول متوسط بارداری در مطالعه حاضر بدون در نظر گرفتن تعداد زایمان‌ها، ۲۷۳/۷۷ روز محاسبه شد که در مقایسه با قانون Neagle (۲۸۰ روز) و همچنین تحقیقات انجام شده در دانشگاه هاروارد و مؤسسه تحقیقات مامایی کمتر می‌باشد. متوسط طول مدت بارداری محاسبه شده در زنان نخست‌زا و چندزا به طور جداگانه در مقایسه با قانون Neagle از نظر آماری اختلاف معنی‌داری داشت ($P < 0/05$). بر خلاف تحقیقات انجام شده در دانشگاه‌های هاروارد و آکسفورد که تعداد زایمان‌ها را از عوامل مؤثر در طول مدت بارداری می‌دانند، این عامل در بیماران ما تأثیری در طول مدت بارداری نداشته است. متوسط مدت بارداری بر اساس سونوگرافی زیر ۲۶ هفته در ۷۱ خانم نخست‌زا ۲۷۱/۲۱ روز و در ۷۴ خانم چندزا ۲۶۸/۹۸ روز محاسبه شد که بین نخست‌زا و چندزا از نظر طول مدت بارداری بر اساس سونوگرافی اختلاف معنی‌داری به دست نیامد ($P = 0/62$).

سپاس‌گزاری

نویسندگان مقاله از زحمات خانم دکتر سارا براتی و خانم دکتر بنفشه فتواتی که در جمع‌آوری اطلاعات از حدود ۸۰۰۰ پرونده متحمل زحمات فراوانی شدند و همچنین آقای دکتر مهران ورشوچی و خانم اسکندری (تالیست) که در تهیه این مقاله همکاری کرده‌اند کمال تشکر را دارند.

طول متوسط مدت بارداری در بیماران ما کوتاه‌تر از کتب مرجع است. این مطلب را باید از نظر احتمال بروز عوارض زایمان دیررس در نظر داشت. در خاتمه ذکر این مطلب حائز اهمیت است که سونوگرافی زیر ۲۶ هفته وسیله مفیدی برای تخمین سن حاملگی در کسانی است که LMP خود را به دلایل گوناگون به درستی بیاد نمی‌آورند.

Mean Duration of Pregnancy in Spontaneous Deliveries in Ahwaz University Affiliated Hospitals in 2007

Barati M., M.D.^{1*}, Moramezi F., M.D.¹, Masihi S., M.D.¹, Shahbazian N., M.D.¹

1. Assistant Professor of Obstetrics & Gynecology, Ahwaz University of Medical Sciences, Ahwaz, Iran.

* Corresponding author, e-mail: brati_m@yahoo.com

(Received 26 April 2008 Accepted 5 Sept. 2008)

Abstract

Background & Aims: Accurate knowledge about gestational age is very important in taking decision for pregnancy management and termination. According to Naegele's rule the length of pregnancy is 280 days after LMP and according to studies performed in Harvard University, duration of pregnancy in nullipare and multipare women has been respectively 288 and 283 days and according to a study performed in Oxford University it is influenced by factors such as age, parity, some illnesses and personal habits.

Materials and methods: In this retrospective study, all laboring women admitted in Ahwaz Medical University Hospitals in 2007 including 689 nulliparas and 774 multiparas with true labor pain and reliable LMP were studied for pregnancy duration. Data were analyzed by SPSS software.

Results: Mean duration of pregnancy was 273.17, 274.31 and 273.77 days in nulliparas, multiparas and overall respectively. Parity has no significant association with pregnancy duration. According to the sonography below 26 weeks duration of pregnancy is calculated 270.07 days which had no significant relationship with LMP.

Conclusion: According to this study parity has no effect on pregnancy duration. Mean pregnancy duration was shorter compared to Naegele's rule and Harvard University studies.

Keywords: Gestational age, Labor, Parity

Journal of Kerman University of Medical Sciences, 2009; 16(2): 182-186

References

1. Cunningham & et al Williams Obstetrics, 21st ed, MC Graw-Hill company, 2001;130: 1112-5.
2. Lawrence Impay, Obstetric and Gynecology. 2nd ed., Oxford Radcliffe Hospital, 10.

3. Alan H. Deherney, Lauren nathan. Current Obstetrics and Gynecology diagnosis and treatment. 9th ed., MC Graw-Hill company, 2003; PP262-233.
4. James R Scott & et al. Danforth`s Obstetrics and Gynecology, 8th Edition, Lippincott Williams and Wilkins, 1999; 216.
5. Drey EA, Kang MS, McFarland W, Darney PD. Improving the accuracy of fetal food length to confirm gestational duration. *Obstet Gynecol* 2005; 105(4): 77-8.
6. Olesen AW, Thomsen SG. Prediction of delivery date by sonography in the first and second trimesters. *Ultrasound Obstet Gynecol* 2006; 28(3): 292-7.
7. Martin TC, Miles RL, Edwards K. How Well does fetal ultrasound predict the date of birth in Antigua and Barbuda? *West Indian Med J* 2005; 54(2): 123-6.